

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ FACULTY OF INFORMATION TECHNOLOGY

ÚSTAV POČÍTAČOVÉ GRAFIKY A MULTIMÉDIÍ DEPARTMENT OF COMPUTER GRAPHICS AND MULTIMEDIA

KOMPONENTNÍ SYSTÉM PRO HERNÍ GRAFICKÝ ENGINE

GRAPHIC ENGINE BASED ON ENTITY COMPONENT SYSTEM

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

TOMÁŠ POLÁŠEK

AUTHOR

VEDOUCÍ PRÁCE

MICHAL ŠPANĚL, Ing., Ph.D.

SUPERVISOR

BRNO 2017

Abstrakt

Cílem této práce je návrh a implementace knihovny pro správu entit tvořených pomocí kompozice z menších částí. Součástí práce je analýza dnes používaných technik pro práci s entitami – objektově orientovaná dědičnost, objektově orientovaná kompozice a datově orientovaná kompozice – a jejich porovnání.

Práce navrhuje komponentní systém pro jazyk C++, který je možno začlenit do existujících projektů. Vytvořené řešení umožňuje dynamickou kompozici entit za běhu aplikace z komponent definovaných za překladu. Systém je navržen s ohledem na snadnou paralelizaci a je uživatelsky rozšiřitelný.

Výsledná knihovna umožňuje návrh aplikací za použití techniky datově orientované kompozice.

Abstract

The goal of this bachelor thesis is to design and implement a library for management of entities created using data-oriented composition. Analysis of the ways entities are used in todays software is performed – object-oriented inheritance, object-oriented composition and data-oriented composition.

Thesis proposes component system for C++ programming language, which can be easily integrated into existing projects. Presented solution allows dynamic composition of entities during application runtime from components defined at compile-time. System is designed with parallelization and user customization in mind.

Resulting library allows experimentation and designing of applications using data-oriented composition pattern, without the need to implement the whole system.

Klíčová slova

Komponentní systém, E
ntitní systém, ECS, Kompozice, Data-oriented design, Paralelizmus,
 $\mathrm{C}++$

Keywords

Component system, Entity-component system, ECS, Composition, Data-oriented design, Parallel, C++

Citace

POLÁŠEK, Tomáš. Komponentní systém pro herní grafický engine. Brno, 2017. Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta informačních technologií. Vedoucí práce Španěl Michal.

Komponentní systém pro herní grafický engine

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně pod vedením pana X... Další informace mi poskytli... Uvedl jsem všechny literární prameny a publikace, ze kterých jsem čerpal.

Poděkování

V této sekci je možno uvést poděkování vedoucímu práce a těm, kteří poskytli odbornou pomoc (externí zadavatel, konzultant, apod.).

Obsah

1	Úvo	od	3	
2	Teoretický rozbor			
	2.1	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	4	
	2.2		4	
	2.3		5	
	2.4	· ·	5	
	2.5	$ \vec{v} $	6	
	2.6	Entity-Component-System		
	2.7	Paralelizmus		
3	Náv	vrh entitního systému 2	2	
	3.1	Přehled a komunikace	2	
	3.2	Komponenty a jejich nosiče	3	
	3.3	Reprezentace entit		
	3.4	Systémy a skupiny	8	
	3.5	Paralelní přístup	1	
	3.6	Tok řízení		
	_			
4		blementace 3		
	4.1	Použité knihovny a přenositelnost		
	4.2	Komponenty		
	4.3	Správa entit		
	4.4	Systémy a skupiny		
	4.5	Podpora paralelizmu		
	4.6	Obnovovací fáze	1	
5	Pou	žití knihovny 3		
	5.1	Demo hra		
	5.2	Návrh		
	5.3	Zhodnocení	0	
6	Vyhodnocení 41			
	6.1	Testování knihovny	1	
	6.2	Testované sestavy	2	
	6.3	Výkonnostní testy	2	
	6.4	Porovnání	.3	

7 Závěr	45
Literatura	47
Přílohy	50
A Jak pracovat s touto šablonou	51

Kapitola 1

$\mathbf{\acute{U}vod}$

Díky rostoucím požadavkům na moderní hry – jak ve složitosti herních principů, tak i věrnosti grafické reprezentace – se stále zvyšují požadavky na herní engine, použitých v jejich tvorbě. Mezi hlavní požadavky patří široké využití v mnoha herních žánrech, možnosti multiplatformního nasazení, efektivní použití dostupného hardware, ale také jednoduchost a efektivita práce ve velkých týmech. Tyto, ale i další problémy řeší návrhový vzor entitycomponent-system, který v základu používá kompozici místo dědičnosti.

Jelikož je tato metoda vcelku nová, širší využití začíná až v posledních letech, existuje mnoho návrhů, jak by entitní systém založený na kompozici měl vypadat. Nejčastěji je návrh rozdělen do tří celků – entita, komponent a systém. Často se také využívá tzv. datově orientovaného návrhu[20], který specifikuje návrh aplikace za použití analýzy vstupních a výstupních dat jednotlivých částí.

Cílem práce je návrh a implementace entitního systému založeného na datově orientované kompozici. Hlavními požadavky na tento systém jsou:

- Použitelnost ve vícevláknových aplikacích.
- Efektivní využití hardwarových prostředků.
- Jednoduché rozhraní a integrace do existujících projektů.

Mezi další požadavky, z pohledu *herního enginu*, jsou efektivní práce s velkým množstvím entit, kde většina z nich nemusí být aktuálně používána a také komunikace mezi jednotlivými komponenty a entitami.

Práce je rozdělena do čtyř logických celků – teoretická část, návrh systému, implementace a vyhodnocení. Kapitola ?? popisuje aktuální stav návrhu software, primárně z pohledu herního vývoje. Nejdříve zde jsou přiblíženy požadavky na entitní systémy. Následuje porovnání aktuálně používaných způsobů reprezentace entit, jejich výhody a nevýhody. Závěr obsahuje způsoby využití vícevláknových konfigurací. Kapitola ?? zahrnuje kompletní návrh entitního systému, který je obecný – nezávislý na implementačním jazyce. Nejdříve je uveden přehled celého systému, následuje podrobnější popis jeho částí a rozbor různých způsobů řešení. Další kapitola (??) je věnována implementaci v jazyce C++. Následuje kapitola ??, ve které je předvedena funkčnost systému na návrhu a implementaci demo hry. Poslední kapitola shrnuje výsledný systém z pohledu výkonosti a srovnává jej s podobnými open-source knihovnami.

Kapitola 2

Teoretický rozbor

Tato se věnuje teorii entitních systémů, jejich historii a požadavkům na ně kladeným. Dále obsahuje rozbor běžně používaných způsobů reprezentace entit a srovnává jejich výhody a nevýhody. Následuje popis vlastního entitního systému založeného na kompozici, definice hlavních pojmů – entita, komponent a systém. Na závěr se věnuje metodám paralelizmu, které jsou dnes používány.

2.1 Entitní systémy a jejich historie

Entitní systém je část herního enginu, který zprostředkovává zprávu entit – objektů ve virtuálním světě. Alternativní název, který se také často používá, je herní objekt (Game Object [9]). Primární funkcí entit je propojení jednotlivých modulů a částí aplikace, které jsou vyvíjeny odděleně – např. herní logika a simulace fyziky.

[[historie]]

2.2 Požadavky na návrh

Stále zvyšující se požadavky na složitost herních principů, věrnost grafické reprezentace a velikost virtuálních světů mnohonásobně ztěžují návrh herních enginů, na kterých jsou hry stavěny. Dalším problémem je znovupoužitelnost již vytvořených částí, nejen ve stejném projektu, ale stále častěji i v dalších hrách. Z výše zmíněných důvodů vznikají techniky pro organizaci kódu a knihy návrhových vzorů[22][27], které obsahují zkušenosti a prověřené způsoby jak navrhovat software. Důležitou vlastností správného návrhu, je také modularita – oddělení částí systému. Tyto techniky umožňují pracovat velkému množství programátorů na jednom projektu.

Mezi techniky dnes používané patří primárně *objektově orientované návrh*, ale stále častěji také návrh *datově orientovaný*, kterým se zabývá část 2.4.

Způsob reprezentace entit – objektů ve virtuálním světě – je jedním z důležitých rozhodnutí v návrhu herního enginu. Entity jsou často používány pro komunikaci mezi jednotlivými podsystémy – např. vykreslení efektu, který vznikl v gameplay kódu. Přílišná provázanost však většinou znamená zvýšený výskyt programovacích chyb (bugs) [27]. Podrobněji se tímto zabývá sekce ??.

2.3 Architektura moderních počítačů

Důležitou součástí tvorby her je analýza cílového hardware, na kterém hra poběží. Velkou výhodou je v dnešní době velmi vysoká podobnost všech různých herních systémů. Stolní počítače, ale i některé nové konzole ($Playstation\ 4$ a $Xbox\ One\ [28]$), již všechny používají architekturu procesorů $x86\ [15]\ [12]$. Stále důležitější platformou jsou také mobilní zařízení, které používají architekturu procesorů $ARM\ [10]$. Výhodou, z pohledu návrhu software, je velmi podobná architektura paměti, která umožňuje optimalizace, které fungují na všech často používaných platformách.

Moderní procesory dokáží velmi rychle vykonávat jednoduché instrukce a za použití mechanizmů (např. pipelining [7]) se stále zvyšuje počet instrukcí za jeden cyklus (Instructions per Cycle [4]). Problém nadchází v případě, kdy procesor operuje s daty, které nejsou k dispozici v jeho registrech. Rozdíl v rychlosti procesorů a pamětí stále roste [29], způsobem minimalizace tohoto rozdílu jsou procesorové cache (vyrovnávací paměť).

Právě díky rozdílům rychlostí jednotlivých typů pamětí [26] vznikají nové způsoby, jak navrhovat aplikace, které umožňují efektivně využívat hierarchii procesorových cache. Jedním z nich je datově orientovaný návrh, kterým se zabývá následující sekce. Mezi důležité parametry pro efektivní využití cache patří lokalita odkazů [3] a udržování jejich koherence [2]. Lokalita odkazů je primárně dělena na 2 typy – časová a prostorová. Časovou lokalitou je myšleno opakované používání stejných dat, kdy se data při prvním použití zapíší do cache a dále již není třeba přístup k hlavní paměti. Načítání dat do cache je prováděno v blocích (cache line), které jsou specifikovány pro každý procesor. Program, který využívá data, které jsou v paměti blízko (vejdou se do jedné cache line) má dobrou prostorovou lokalitu odkazů. Udržování koherence procesorových cache se primárně projevuje ve více-jádrových systémech a podrobněji se jím zabývá sekce 2.7.

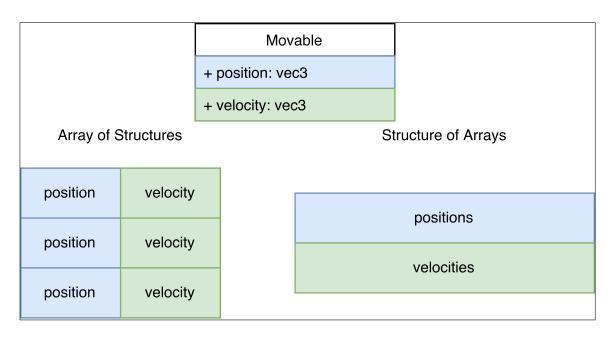
2.4 Datově orientovaný návrh

Dnes nejpoužívanější způsob návrhu – objektově orientovaný (OOD) – umožňuje abstrahovat od fyzického hardware, na kterém výsledná aplikace běží a řešit daný problém jeho dekompozicí do objektů. Základní stavební kámen je v tomto případě objekt – agregace hodnot a proveditelných operací. Toto umožňuje řešení problémů transformací objektů z reálného světa na objekty virtuální, se kterými dokáží lidé pracovat a zároveň jsou interpretovatelné i překladači programovacích jazyků. Toto je však problematické pro moderní výpočetní hardware, který je optimalizovaný na jednoduché datové transformace.

Kvůli výše zmíněnému problému a stále vyšší potřebě optimalizace se objevuje datově orientovaný návrh[20] (DOD), který se naopak zaměřuje na data, které aplikace používá. Nevýhodou je snížení čitelnosti výsledného kódu a složitější transformace návrhu aplikace – řešení problému – ve výsledný program. Základní myšlenkou je oddělení dat a operací nad nimi, toto umožňuje efektivnější využití paměti a procesorových cache.

Častým příkladem rozdílů mezi OOD a DOD je transformace seznamu struktur (SOA) ve strukturu seznamů (AOS), který lze vidět na obr. 2.1.

Základem DOD je důkladná analýza aplikačních dat – jejich obor hodnot, transformace, definice vstupních dat, požadovaný výstup atp. Často je využíváno datové struktury pole, jehož vlastnosti umožňují rychlou iteraci. Mezi výhody DOD patří také dobrá lokalita dat a odkazů, což umožňuje efektivní využití procesorových cache. Díky těmto vlastnostem se DOD stále častěji používá v herním průmyslu[5][16].

Obrázek 2.1: Příklad transformace pole struktur na strukturu polí.

Entitní systém navržený v této práci vychází z principů DOD - datově orientovaná kompozice[19]. Blíže se tímto způsobem skládání entit zabývá sekce 2.5.3.

2.5 Reprezentace entit

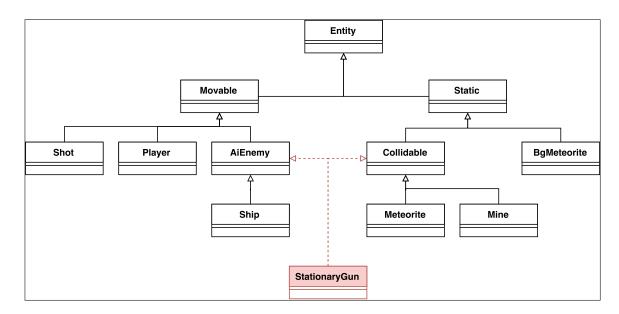
Tato sekce obsahuje rozbor nejpoužívanějších způsobů reprezentace entit[30] a jejich chování. Pod pojmem entita je myšlen objekt ve virtuálním světě a chování jsou operace, které entita dokáže provést – pohyb, vykreslení, kolize atp.

Jednotlivé reprezentace jsou srovnány na příkladu jednoduché 2D shoot'em up hry. Metody jsou hodnoceny na základě složitosti implementace, návrhu s jejich použitím a výhodnosti z pohledu hardware. Závěry zde vyvozené jsou primárně zaměřené na třídní objektově orientované jazyky (C++, JAVA, Python atp.), ale částečně je lze aplikovat i na objektově orientované programovací jazyky obecně.

2.5.1 Objektově orientovaná hierarchie

Pod pojmem objektově orientovaná hierarchie (OOH [27]) je míněn způsob skládání nových typů entit za využití dědičnosti a často také polymorfismu. Příklad hierarchie, navržené pro ukázkovou 2D hru, lze vidět na obr. 2.2. V kořenu stromu hierarchie je, v případě OOH, bázová třída, která umožňuje uniformní skladování entit. Konkrétní entity, které existují v herním světě, jsou listy ve stromy dědičnosti.

Množina akcí entity je nastřádána průchodem stromu dědičnosti od kořene k listu, kde se konkrétní entita nachází. Existují dva často používané způsoby definice těchto akcí. První z nich je přímá definice metody v děděné třídě, tohoto je využíváno v případě akcí, které nezávisí na typu entity – např. vykreslení. Druhým je potom využití polymorfizmu – virtuálních metod.

Obrázek 2.2: Příklad objektově orientované hierarchie.

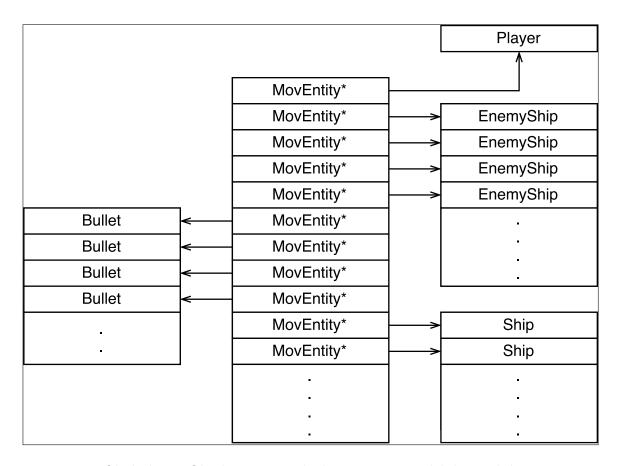
Hierarchie dědičnosti, která je v tomto příkladě použita lze vidět na obr. 2.2 – pouze ilustrační, pro předvedení problémů. Bázová třída **Entity** obsahuje kód pro vykreslování, dále se hierarchie dělí na entity pohyblivé a statické. Prvním problémem je umístění entit, které jsou v pozadí – nelze do nich narazit. Dalším příkladem problémů s *OOH* je přidání třídy **StationaryGun** (nepohyblivá zbraň), u které není optimální třída, ze které by měla dědit.

Pro příklad využití paměti je využit seznam pohybujících se entit, jejichž pozice musí být každý snímek hry aktualizována o jejich rychlost. Ilustrace možné organizace paměti lze vidět na obr. 2.3. Hlavní seznam obsahuje ukazatele na entity, které je potřeba aktualizovat. Instance jednotlivých konkrétních typů jsou uloženy ve vlastních seznamech.

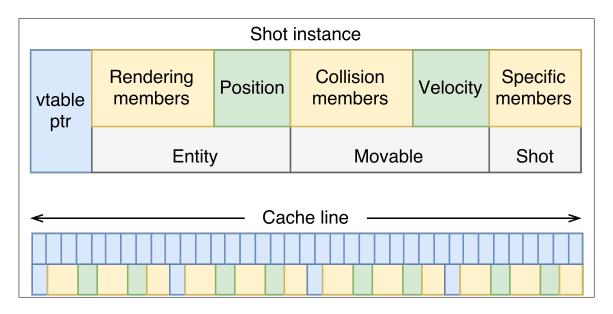
Při operaci aktualizace je iterováno přes hlavní seznam ukazatelů a na každý objekt je zavolána metoda, která aktualizuje pozici o jeho rychlost. Postup práce s hlavní pamětí a cache je následující ¹. Prvním krokem je načtení bloku paměti o velikosti řádku vyrovnávací paměti (cache), který obsahuje požadované ukazatele. Následuje dereference prvního z ukazatelů, která zapříčiní čtení dalšího řádků paměti, který již obsahuje iterované objekty. Ilustrace obsahu paměti cache lze vidět na obr. 2.4. Díky způsobu, kterým jsou entity skládány, obsahují jednotlivé objekty kromě požadovaných informací – pozice a rychlost – také data, která nejsou používána. Výsledkem je neoptimální využití procesorových cache [5].

Komunikace jednotlivých částí je při použití *OOH* implicitní – pomocí *public* a *protected* členů.

¹Postup neuvažuje různé vrstvy paměti *cache* a předpokládá, že k požadovanému bloku paměti zatím nebylo přistoupeno. Velikost řádku vyrovnávací paměti je nastavena tak, aby nedošlo k překrytí paměti ukazatelů a paměti instancí.

Obrázek 2.3: Obsah paměti u objektově orientovaných hierarchií.

Obrázek 2.4: Využití procesorové cache při použití objektově orientované entitní hierarchie.

Mezi výhody *OOH* patří:

- Jednoduchá implementace.
- Podpora tříd zabudována do mnoha programovacích jazyků.
- Použití standardních návrhových metod z objektově orientovaného návrhu.
- Implicitní propojení a komunikace mezi děděnými částmi.

Její nevýhody jsou:

- Akumulace stavu a chování, které není nutně entitou vyžadováno.
- Duplikace kódu v různých větvích stromu dědičnosti.
- Zvyšující se složitost umisťování nových typů entit.
- Typy entit jsou specifikovány ve zdrojovém kódu.
- Statické typování², nemožnost tvorby nových typů za běhu programu.

2.5.2 Objektově orientovaná kompozice

Pod pojmem *objektově orientovaná kompozice* (*OOC* [27]) je myšlena tvorba entit z menších částí – komponent – kde komponenty obsahují data i množinu proveditelných akcí. Entita je při použití *OOC* kontejner, který obaluje seznam komponent (kompozice). Příklad návrhu množiny komponent lze vidět na obr. 2.5, kontejnerovou třídou je v tomto případě **Entity**.

Množinu akcí, které lze nad entitou provést je definována komponenty, které jsou v entitě přítomny. Každá komponenta obsahuje, kromě dat, také akce, které lze nad entitou, která danou komponentu obsahuje, provést.

Tato metoda je často používaná (composition over inheritance) v návrhu software a je mezikrokem od objektově orientované hierarchie k datově orientované kompozici.

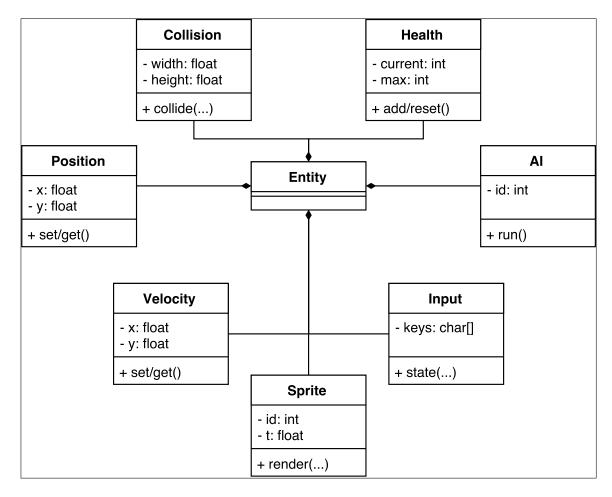
Příkladem využití těchto komponent, pro implementaci stejné množiny konkrétních entit, jako v případě použití *OOH*, lze vidět na obr. 2.6. Oproti využití dědičnosti se zde již lze jednoduše vyhnout problému s umístěním entit do stromu dědičnosti. Přidání typu **StationaryGun** je již také bezproblémové, díky možnosti libovolné kombinace jednotlivých komponent.

Existuje mnoho způsobů, jak tuto základní myšlenku kompozice z menších částí implementovat. Jednou z možností je vyhradit pro každý typ komponenty pozici v seznamu ukazatelů 3 . V tomto návrhu je entita redukována na seznam ukazatelů, kde každá komponenta je buď přítomna (ukazatel je nastavený), nebo nepřítomna (ukazatel je NULL). Výhodou této implementace je rychlost. Primární nevýhodou je potom neefektivní využití paměti, pro větší množství druhů komponent. Ilustraci této implementace lze vidět na obr. 2 .7.

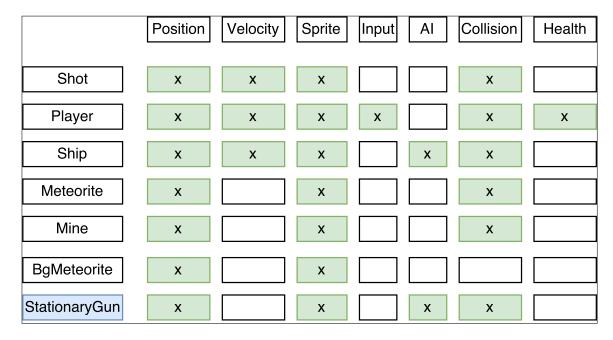
Jako příklad práce s pamětí je použita iterace nad seznamem entit, u kterých je nutno provést aktualizaci pozice, podle jejich rychlosti. V tomto příkladě je použita implementace pomocí statického seznamu ukazatelů, podle obr. 2.7.

²Může být výhodou v některých případech, např. optimalizace, které vykonává překladač.

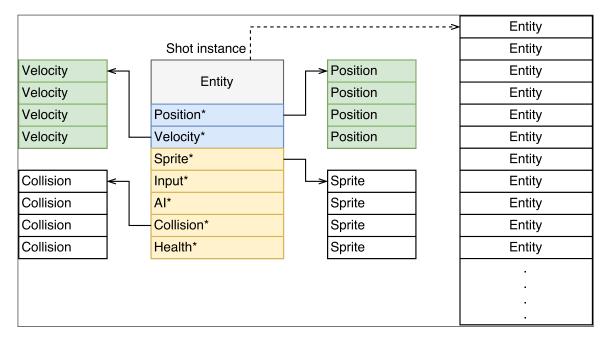
³Mezi další způsoby patří mapy nebo dynamické seznamy. Možným řešením je také použití obecných ukazatelů a typových proměnných.

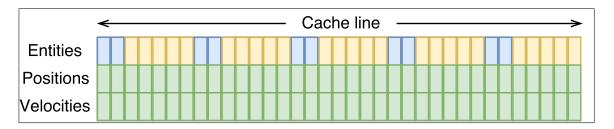
Obrázek 2.5: Příklad objektově orientované kompozice.

Obrázek 2.6: Využití kompozice pro tvorbu herních objektů. Konkrétní typy entit jsou zde reprezentovány řádky, jednotlivé komponenty jsou potom sloupce. Přítomnost komponenty je vyznačena znakem "x".

Obrázek 2.7: Obsah paměti u objektově orientované kompozice. Zde je entita implementována pomocí seznamu ukazatelů.

Obrázek 2.8: Využití procesorové cache při použití objektově orientované kompozice.

Podobně, jako u použití OOH, je zde iterováno přes seznam, který však tentokrát obsahuje již jednotlivé instance typu **Entity** ⁴. Využití vyrovnávací paměti, za stejných předpokladů, jako u příkladu v případě OOH, je následující. Nejdříve je načten seznam entit a jejich ukazatelů na jednotlivé komponenty. Požadovaná operace potřebuje pouze ukazatele na komponenty typu **Position** a **Velocity**, ostatní jsou v tomto případě zbytečné ⁵. Následuje přístup k požadovaným komponentám skrz ukazatele v první entitě. Tímto je načten blok paměti, pro každou komponentu, do vyrovnávací paměti. Po provedení operace nad první entitou a přístupu k dalším jsou již následující komponenty přístupné z *cache*.

Komunikace mezi jednotlivými komponenty je při použití objektově orientované kompozice problematické. Příkladem by mohla být umělá inteligence, která potřebuje změnit rychlost entity. Jelikož jsou jednotlivé komponenty samostatné (encapsulation) objekty, oddělené od ostatních komponent, které jsou součástí stejné entity, není mezi nimi možná přímá komunikace. Jedním možným řešením je přidání systému zpráv 6 , který má přístup k entitě, jako celku a předat odkaz na tento systém jednotlivým komponentám. Mezi výhody OOC patří:

- Uniformní instance všech typů entit, liší se pouze v přítomných komponentách.
- Lepší využití procesorových cache.
- Možnost definování nových typů entit za běhu, použitím kompozice.
- Definice typů entit v datech.
- Komponenty, které entita vlastní, jsou přístupny z jednoho místa.
- Odstraněna duplikace kódu a akumulace nechtěného stavu.

Její nevýhody jsou:

- Složitější implementace, většinou bez podpory v programovacím jazyce.
- Komunikace mezi komponentami není implicitní, je nutno ji implementovat.

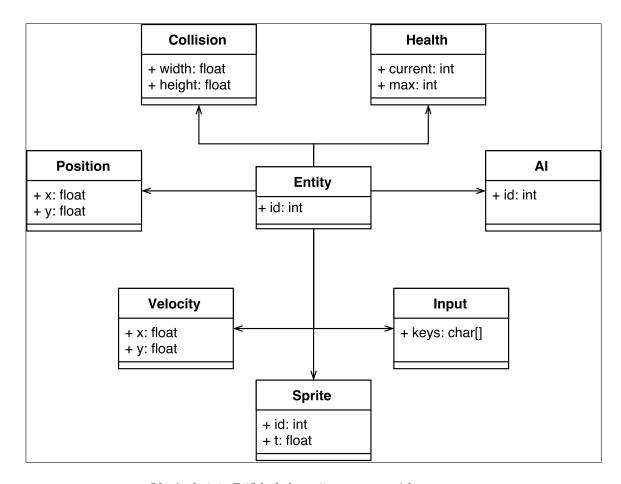
2.5.3 Datově orientovaná kompozice

Datově orientovaná kompozice (DOC) je dalším krokem v rozdělování entit do logických celků – do komponent. Podobně, jako objektově orientovaná kompozice, DOC rozděluje

⁴Předpokládá se, že všechny entity obsahují komponenty typu **Position** a **Velocity**

⁵Záleží na implementaci, tuto neefektivitu je možné řešit optimalizacemi.

⁶Zprávy, ale i události jsou možným řešením.

Obrázek 2.9: Příklad datově orientované kompozice.

entity do menší části (komponenty), což umožňuje lepší modularitu výsledného software. Oproti OOC však jednotlivé komponenty neobsahují žádnou logiku 7 .

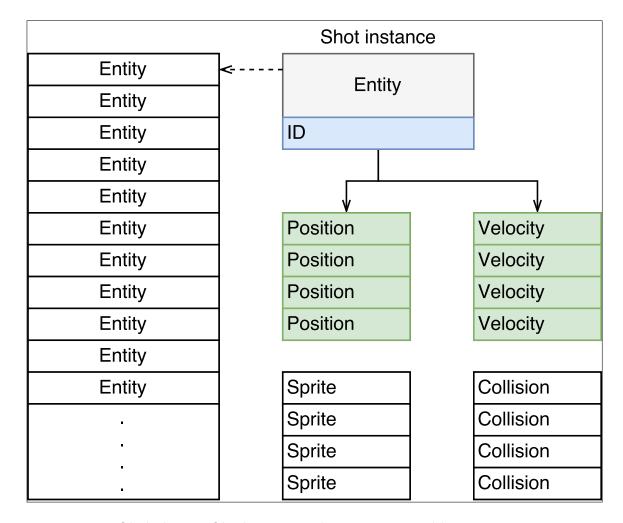
Množinu akcí, kterou lze nad entitou vykonat, je opět definována přítomnými komponentami. Jelikož komponenty samy o sobě neobsahují logiku, je nutno akce definovat v okolním kódu. Jedním způsobem je přímý přístup ke komponentám a jejich datům, tato metoda bude použita v následujícím příkladě. Pro rozsáhlejší aplikace, kde je třeba lepší kontrola nad přístupy k jednotlivým komponentám, lze například využít systémy, které implementují akce nad komponenty 8. Tento způsob je využit i v návrhu entitního systému, o kterém je napsána tato práce.

Příklad návrhu entity a komponent lze vidět na obr. 2.9. Mezi důležité změny, oproti OOC, patří veřejný (public) přístup ke členům entit. Entita je v tomto návrhu ⁹ reprezentována číslem (identifikátor), pomocí kterého lze komponenty jednoznačně přiřadit k entitám, které je vlastní. Implementace konkrétních entit je konceptuálně stejná, jako při použití objektově orientované kompozice, příklad lze vidět na obr. 2.6.

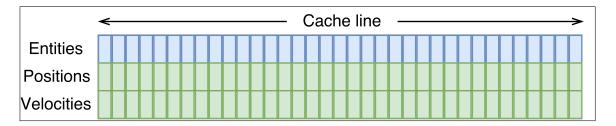
 $^{^7{\}rm Logikou}$ je v tomto případě myšleno kód, který pracuje na vyšší úrovni, než pouze s daty dané komponenty. Blíže k tomuto v 2.6

⁸Tato metoda je blíže popsána v sekci 2.6

 $^{^9\}mathrm{Toto}$ je pouze jeden způsob implementace $\mathit{datov\check{e}}$ $\mathit{orientovan\acute{e}}$ $\mathit{kompozice}.$

Obrázek 2.10: Obsah paměti u datově orientované kompozice.

Obrázek 2.11: Využití procesorové cache při použití datově orientované kompozice.

Příklad organizace paměti, při použití *DOC*, lze vidět na obr. 2.10. Entity jsou uchovávány v homogenním seznamu. Jednotlivé identifikátory entit je možné mapovat na komponenty přímou indexací polí komponent.

Pro ukázku práce s vyrovnávací paměti je opět použit příklad iterace nad seznamem entit, které je nutno posunout v prostoru, podle jejich rychlosti. Pro vykonání této akce je tedy nutný přístup ke komponentám typu **Position** a **Velocity**. Nejdříve je opět přistoupeno k poli entit, čímž je načten příslušný řádek do vyrovnávací paměti. Jelikož je mapování identifikátorů entit realizováno pomocí přímé indexace ¹⁰ je možné po načtení řádku *cache* pro dané dva typy komponent již následující přístupy do paměti realizovat přímo z vyrovnávací paměti. Obrázek 2.11 obsahuje ilustraci stavu procesorové *cache*.

Komunikace mezi jednotlivými částmi je v případě datově orientované kompozice rozdělená do dvou úrovní. První z nich, komunikace mezi komponentami, je vyřešena implicitně, jelikož akce mohou přistupovat k několika komponentám. Druhou je potom komunikace mezi zprostředkovateli akcí (např. systémy). Tento typ komunikace je možné opět řešit pomocí systému zpráv, nebo událostí.

Mezi výhody *DOC* patří:

- Efektivní skladování entit, které jsou reprezentovány identifikátorem.
- Lepší využití procesorových cache.
- Možnost definování nových typů entit za běhu, použitím kompozice.
- Definice typů entit v datech.
- Odstraněna duplikace kódu a akumulace nechtěného stavu.
- Možnost efektivní implementace akcí, mimo komponenty.
- Možná vysoká úroveň optimalizace celého systému.

Její nevýhody jsou:

- Bez podpory v programovacích jazycích ¹¹.
- Náročná implementace.

 $^{^{10}{\}rm Za}$ předpokladu, že identifikátory všech iterovaných entit nedovolují díry v poli komponent.

 $^{^{11}}$ Vzniká programovací jazyk, který bude tento typ kompozice podporovat [18].

Mezi další vlastnosti patří:

- Ztráta abstrakce při práci s komponentami.
- Možnosti serializace entit a komponent.
- Akce mohou přistupovat k několika komponentám.

2.6 Entity-Component-System

Entitní systémy, postavené za použití datově orientované kompozice, s využitím systémů pro generování chování, se nazývají Entity-Component-System ¹². Tato část obsahuje popis obecných konceptů tohoto typu systémů, a vlastností, které z nich vyplývají.

2.6.1 Motivace a koncepty

Entity-Component-System (ECS [14] [13]) je programovací paradigma [23], založené na kompozici ¹³. Základní myšlenkou je separace logiky (systémy) a dat (entity, komponenty), čímž je umožněna jemnější modularita, celý entitní systém lze přirovnat k relační databázi. Tato metoda vychází z datově orientované kompozice, která je podrobněji popsána v části 2.5.3.

Entita je základním stavebním blokem [23], který lze přirovnat k objektu z *objektově orientovaného* návrhu. Oproti objektům nejsou však entity tvořeny z předem daného vzoru (např. třídy). Jejich chování a data, definují komponenty, které jsou k dané entitě přiřazeny. Entity lze reprezentovat pomocí jednoznačných identifikátorů (čísel), které mají podobnou funkci, jako *primární klíče* v databázi, ilustrace tohoto přirovnání lze vidět na obr. 2.12.

Komponenty jsou základními nosiči dat 14 v ECS. Po přiřazení komponent k entitám však mají komponenty i důležitější funkci – určují chování entit. Kromě explicitních dat obsažených v komponentách existuje také, implicitně, informace o tom, zda určitá entita obsahuje (má přiřazen) daný typ komponenty. Často používaným názvem pro komponenty, je také "aspekt" [23]. Každá entita má k sobě přiřazeno 0-1 komponent daného typu, kde přítomnost komponenty znamená, že entita splňuje daný aspekt. V přirovnání ECS k relační databázi, lze o komponentách smýšlet jako o sloupcích (obr. 2.12) tabulky entit.

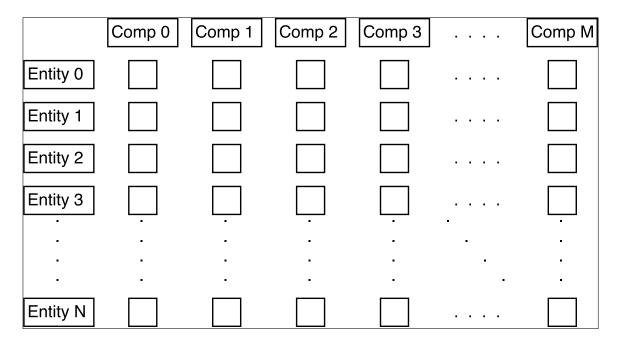
Pokud bychom pokračovali s přirovnáním k OOP – entity jsou jednotlivé objekty, komponenty umožňují polymorfizmus – potom systémy implementují chování, nebo metody jednotlivých komponent. Pro mnoho různých typů dat, kde každý typ vyžaduje vlastní chování, je OOP výhodné, protože je možné data i operace uložit do jednoho nerozdělitelného celku. Pokud je však nutné vykonat stejnou akci na velkém množství různých typů, OOP není optimálním řešením a ECS je v tomto případě vhodnější [23].

Každý systém provádí danou operaci na všech entitách, které obsahují požadované komponenty (aspekty). Základní schéma systému lze vidět na obr. 2.13. Výběr vhodných entity je proveden pomocí filtru, který operuje nad přítomností jednotlivých komponent (obr. 2.14).

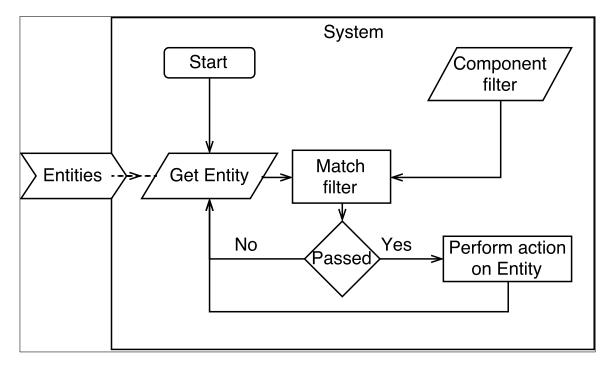
 $^{^{12}}$ Často používaným označením je také "component base entity system", "Component-Entity-System", nebo i "Entity System".

¹³Oproti "Object Oriented Programming", které využívá dědičnosti.

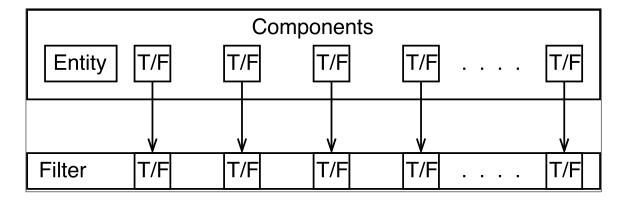
 $^{^{14}\}mbox{Někter\'e}$ typy komponent – např. značky – nemusí nutně ani data obsahovat.

Obrázek 2.12: Entita reprezentována jako řádek v databázi. Primárním klíčem je identifikátor entity.

Obrázek 2.13: Vstupem *systému* jsou entity, ze kterých si vybere pouze ty, které mají odpovídající komponenty. Na vybraných entitách provádí požadované akce.

Obrázek 2.14: Filtr operuje nad entitou a informací o přítomnosti komponent.

2.6.2 Vlastnosti

Důvody, proč se ECS často používá při návrhu moderních her je mnoho a většina z nich vzniká díky striktnímu oddělení logiky a dat. Komponenty je možné skladovat v sekvenčních blocích paměti, toto zlepšuje efektivitu využití procesorových cache. Lokalita dat se vztahuje i na instrukce [21] ¹⁵ a díky opakovanému provádění stejných operací nad velkým počtem entit dochází k vyšší efektivitě využití instrukční cache.

Inherentní modularita *ECS* dovoluje lepší dělení práce ve velkých týmech vývojářů. Každý systém musí předem specifikovat, o jaké entity (které aspekty musí splňovat) má zájem, tímto je zamezeno nechtěnému ovlivňování okolního kódu. Další výhodou, z pohledu organizace kódu, je přímočará *refaktorizace* systémů a komponent.

Jelikož komponenty obsahují pouze čistá data, bez propojení do externích modulů, je možné přistupovat k entitnímu systému také z vestavěného skriptovacího jazyka (např. LUA). Skriptovací jazyky bývají hojně využívány jako součást "gameplay" ¹⁶ funkcí, nebo umělé inteligence. Pokročilou vlastností ECS může také být přidávání nových typů komponent za běhu aplikace. Tyto, ale i další (např. serializace komponent), funkce umožňují rychlé prototypování nových herních mechanik.

Při správném rozvržení systémů a jejich požadovaných aspektů, je možné zaručit, že k ostatním komponentám nebude přistupováno. Toto umožňuje dosáhnout vyšší úrovně paralelizace celého systému, i přestože několik systémů může v jeden čas přistupovat ke stejné entitě. Paralelizace je dále podporována opakovaným prováděním stejných akcí nad velkým množstvím entit, které lze rozdělit na různá vlákna a zpracovat je odděleně.

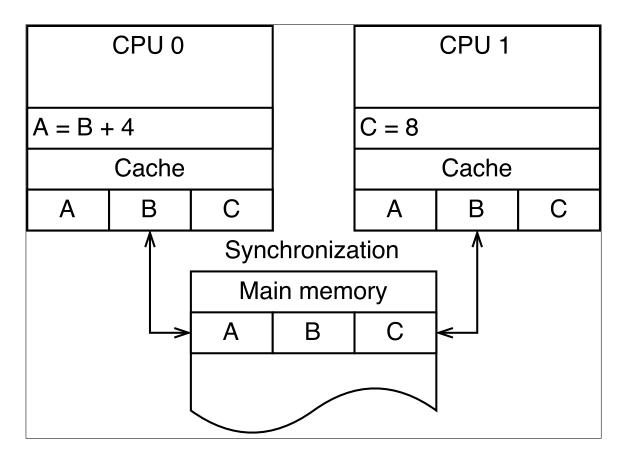
2.7 Paralelizmus

Vývoj moderních procesorů se ubírá směrem zvyšování počtu výpočetních jader [11] a proto i moderní aplikace musí být schopné tato jádra využít. To je zvláště pravda pro vývoj her, které se snaží s hardware vytěžit maximální výkon. Paralelizace aplikací, jejichž části jsou úzce provázané je obzvláště problematické a proto vznikají nové způsoby tento typ software navrhovat – jedním z nich je právě ECS.

Paralelizmus lze obecně rozdělit na 2 typy – datový a úkolový [6]. Při použití datového paralelizmu je prováděna jedna akce, na různých datech (obdoba SIMD u procesorů).

¹⁵Instrukční cache [29]

¹⁶Kód, který se stará o interakce virtuálních objektů ve hře.

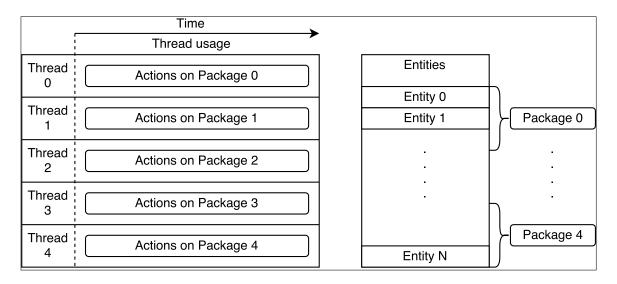
Obrázek 2.15: Udržování koherence vyrovnávací paměti a "false sharing" [1]. Synchronizace cache je prováděna mezi jednotlivými jádry, přes specializovanou sběrnici.

Opačným přístupem je paralelizmus úkolový [8], u kterého mohou běžet různé operace nad stejnými daty (*MISD*). Ve většině případů je však používáno kombinací těchto dvou přístupů. Speciálním případem je vyhrazení celého vlákna jednomu modulu – např. manažer zvuku – který vyžaduje nízké odezvy [25].

Výhodou paralelizmu je možnost rozložení práce na několik výpočetních jednotek, což umožňuje požadovanou akci provést rychleji. Využití paralelizmu však představuje mnoho nových typů problémů, které se u sekvenčního programování nevyskytují. Kromě obecně známých překážek, jako jsou synchronizace vláken, potenciální uváznutí (deadlock), různých typů souběhu (race condition), existují také problémy na hardwarové úrovni. Hlavním z nich je udržování koherence procesorových cache [2] a skrz to problém, který se nazývá "false sharing" [1]. V případě, že několik vláken pracuje se stejným blokem paměti – je načtený v jeho lokální vyrovnávací paměti – je nutné cache jednotlivých jader synchronizovat tak, aby každé z nich nepracovalo s jinými daty. Tento proces se nazývá "udržování koherence vyrovnávacích pamětí". Problém, který v tomto systému může nastat – "false sharing" – vzniká v případě, kdy obě vlákna pracují nad stejnou pamětí ¹⁷, ale nepracují se stejnými daty. Při každé změně bude nutno provést synchronizaci, i když není nutná, ilustraci tohoto jevu lze vidět na obr. 2.15.

Entity-Component-System paradigma je výhodné z pohledu více-jádrových systémů, díky možnosti téměř [24] dokonalé paralelizace na několika úrovních [17]. První úrovní

¹⁷Paměť je součástí stejného řádku vyrovnávací paměti.

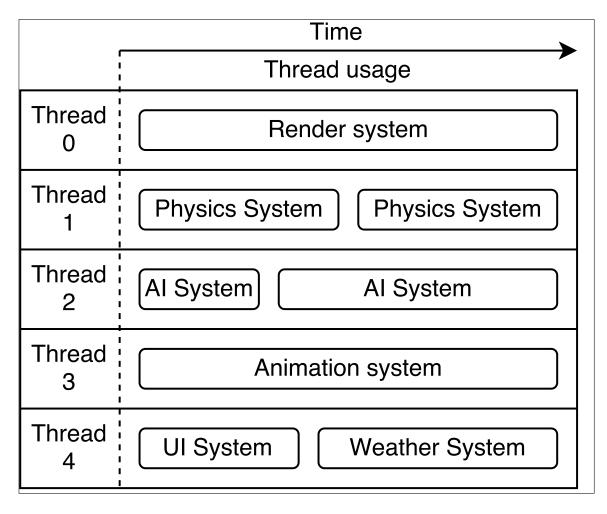
Obrázek 2.16: Paralelizmus uvnitř systémů je příkladem datového paralelizmu [6].

paralelizace, kterou *ECS* umožňuje, je datový paralelizmus, kde se uvnitř systému množina všech entit, které odpovídají požadavkům, rozdělí do množiny vláken, které mohou dané akce provádět odděleně ¹⁸. Ilustrace principu, jak tento způsob pracuje lze vidět na obr. 2.16. Dalším způsobem paralelizace je možnost spouštět jednotlivé systémy na oddělených vláknech (obr. 2.17), tato metoda je ovšem použitelná pouze pro systémy, které nezapisují do komponent, které jsou zároveň používány v jiném systému.

Jednoduchý systém může pracovat způsobem transformační funkce, jejíž vstupní parametry jsou komponenty, které systém požaduje a výstupem je zápis (změna) jedné z těchto komponent. Jelikož je ovšem vhodné, při paralelním přístupu k aktuálnímu stavu herního světa, aby všechny systémy dokázaly přečíst původní data beze změn, lze funkci systémů změnit. Systémy mohou místo zápisu nových hodnot do stejných komponent (vstupů) zapsat výsledek do "následujícího stavu" [25] ¹⁹. Při generování nového stavu je nutné určit okamžik, kde se následující stav stane stavem aktuálním, čímž se celý herní svět "posune".

 $^{^{18}}$ Některé typy akcí tento paralelizmus neumožňují - např. výpočet pozic objektů v grafu scény.

¹⁹Tento způsob je často používán ve funkcionálních jazycích.

Obrázek 2.17: Paralelizmus na úrovni systémů, kdy několik systémů běží zároveň.

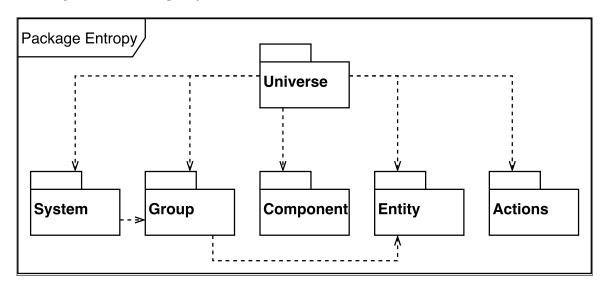
Kapitola 3

Návrh entitního systému

Obsahem této kapitoly je popis návrhu entitního systému založeného na ECS paradigmatu, které bylo představeno v předchozí kapitole. Nejdříve je prezentováno základní rozdělení systému na jednotlivé části a komunikace mezi nimi. Následuje popis návrhu podsystémů – komponenty, systémy a entity. Každá část obsahuje představení návrhu a jeho zdůvodnění. Následuje návrh paralelního přístupu k entitnímu systému a jeho tok řízení.

3.1 Přehled a komunikace

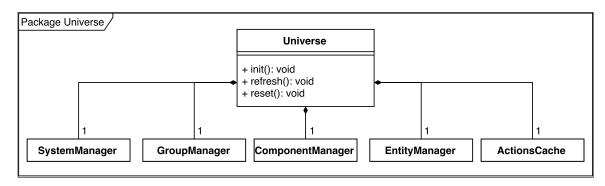
Entitní systém je, podobně jako *ECS* paradigma, rozdělený do několika částí – modulů – kde cílem jednotlivých částí je zpráva některé z domén *ECS*. Diagram reprezentující toto rozdělení lze vidět na obr. 3.1. Mezi tyto moduly patří – zpráva systémů a skupin, zpráva komponent, zpráva entit a zpráva akcí. Bližší popis a návrh jednotlivých částí obsahují následující části této kapitoly.

Obrázek 3.1: Rozdělení entitního systému do modulů.

Funkcionalita celého systému je zastřešena třídou **Universe** (obr. 3.2), skrz kterou je uživateli umožněn přístup k jednotlivým podsystémům. Pro každou operaci nad entitním systémem existuje metoda uvnitř třídy **Universe** – tento návrh umožňuje jednotný vstupní

bod. Nevýhodou je vysoké množství metod v této třídě. Další důležitou funkcionalitou třídy **Universe** je zprostředkování komunikace mezi jednotlivými moduly – např. přidání komponenty má dvě části, skutečná operace nad nosičem komponent a úpravu metadat (obr. 3.4 a obr. 3.7).

Obrázek 3.2: Třída **Universe** je rozhraním entitního systému. Diagram neobsahuje specifikaci všech metod třídy, kvůli jejich vysokému počtu.

3.2 Komponenty a jejich nosiče

Komponenty jsou definovány jako základní datové jednotky v ECS, kde každá entita má k sobě přiřazeno 0-1 komponent daného typu. Komponenty, jak s nimi pracuje tento návrh, mohou být jakékoliv třídy ¹ a nemusí obsahovat žádné specifické akce. Každá komponenta má přiřazen unikátní identifikátor – **CompId** – tento identifikátor je neměnný po dobu běhu entitního systému. Komponenty by měly být pasivní datové struktury ², se kterými lze pracovat jako s čistou pamětí (přesuny, kopírování, atp.).

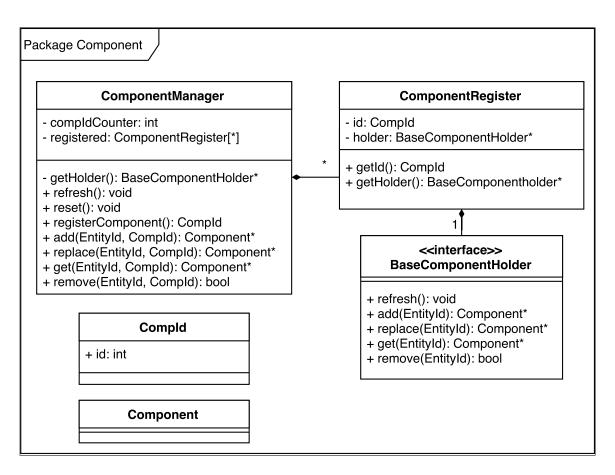
O zprávu komponent se stará podsystém zprávy komponent, jehož diagram lze vidět na obr. 3.3. Modul se skládá dvou částí – registrace typů komponent a nosiče komponent. Veškerá komunikace probíhá skrz třídu **Component Manager**, která obsahuje metody pro registrace komponent a jejich následná asociace k entitám.

V první fázi práce s tímto modulem je třeba registrovat typy komponent, které budou následně používány. Nové komponenty jsou registrovány pomocí metody **registerComponent** ³, která vytvoří mapování z daného typu na jeho registr (**ComponentRegister**). Tohoto registru je následně využito pro získání specifického nosiče komponent.

¹Obecný typ komponenty je **Component**. Pokud to implementační jazyk vyžaduje, je možné požít abstraktní třídu stejného jména, ze které budou všechny konkrétní komponenty dědit.

² Plain old data structure (POD) – struktura reprezentovaná kolekcí hodnot.

 $^{^3}$ Této metodě je třeba předat typ komponenty, která má být registrována, čehož lze docílit pomocí např. template~(C++), nebo generics~(Java)

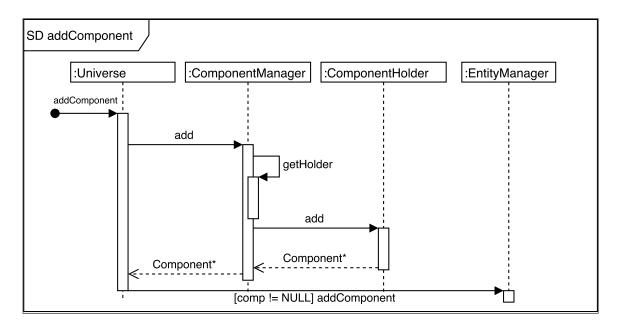

Obrázek 3.3: Diagram tříd podsystému zprávy komponent.

Každý typ komponent je uložen ve vlastním kontejneru – tzv. nosič komponent. Nosičem je třída, která dědí z **BaseComponentHolder** a implementuje všechny požadované operace, přičemž si může každá komponenta zvolit typ nosiče ⁴. Hlavní funkcí nosiče je mapování identifikátorů entit (**EntityId**) na přiřazené komponenty.

Různé implementace nosičů, specifické pro určené komponenty, umožňují vyšší úroveň optimalizace pro předpokládané využití komponent. Pokud je např. jisté, že téměř všechny entity budou obsahovat určitý typ komponenty, je možné implementovat nosič jako jednoduché pole, kde mapovací funkcí je prostá indexace komponent pomocí identifikátoru entit. Naopak, pokud je předpokladem, že komponenta bude využívána nízkým počtem entit, nosič může být implementován jako strom, kde klíčem je identifikátor entity. Speciálním typem komponenty je $značka\ (tag)$, která neobsahuje žádná data, ale vzniká implicitní informace o tom, zda má entita danou značku přiřazenu, čehož lze využít pro např. rozdělení entit do skupin.

⁴Opět pomocí mechanizmu *template*, nebo obdobných vlastností jiných jazyků.

Obrázek 3.4: Sekvenční diagram přidání komponenty, pokračuje na obr. 3.7.

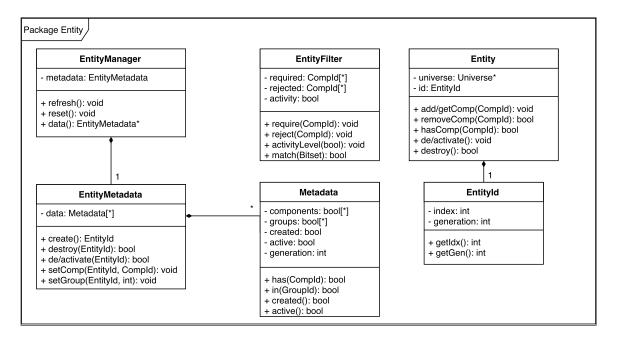
Operace přidání komponenty je rozdělena do dvou částí, první z nich, která pracuje nad **ComponentManager** lze vidět na obr. 3.4. Po úspěšném přidání komponenty následuje modifikace metadat, kterými se zabývá následující část kapitoly o návrhu.

3.3 Reprezentace entit

Entita, jako koncept z *ECS*, je distribuovaný objekt, složený z komponent. Pro každou entitu existuje 1-0..1 mapování na každý typ komponent. Vyvstává tedy požadavek ne jednoznačný identifikátor entit, který by plnil funkci *primárního klíče* v tabulce (obr. 2.12) entit.

Pro účely tohoto entitního systému je identifikátor složen ze dvou čísel – ID a generace. ID je v tomto případě skutečný primární klíč, pomocí kterého jsou jednotlivé řádky v tabulce entit indexované ⁵. Generační číslo odlišuje různé generace entit, které zabíraly stejný řádek v tabulce (stejné ID) a je inkrementováno při každém smazání entity. Generační čísla identifikátorů, skrz které je přistupováno k systému jsou porovnány s aktuální generací dané entity, čímž je zamezen přístup ke smazaným entitám.

⁵Používá se tedy i při mapování komponent na entity uvnitř nosičů komponent.

Obrázek 3.5: Diagram tříd podsystému zprávy entit.

Podsystém zprávy entit, jehož diagram tříd lze vidět na obr. 3.5, lze přirovnat k relační databázi. Systém obsahuje jednu tabulku entit, kde každý řádek reprezentuje slot pro entitu. Identifikátor entity je složen z indexu řádku v tabulce a jeho generační hodnoty. Každý řádek obsahuje aktuální číslo generace a množinu bool hodnot – metadat. Ilustraci možné konfigurace tabulky metadat lze vidět na obr. 3.6. Výhodou této reprezentace je konstantní složitost přístupu k metadatům dané entity ⁶.

Jelikož je mapováni identifikátorů entit na komponenty již součástí nosičů komponent, tabulka již tuto informaci nemusí obsahovat. Výhodné je však udržování informace o existenci komponent pro jednotlivé entity, které může být použito pro efektivní filtrování entit. Udržování tohoto typu informace je možné díky jednotnému rozhraní pro práci s komponenty (**Universe**). Mezi typy metadat použitých v tomto návrhu patří:

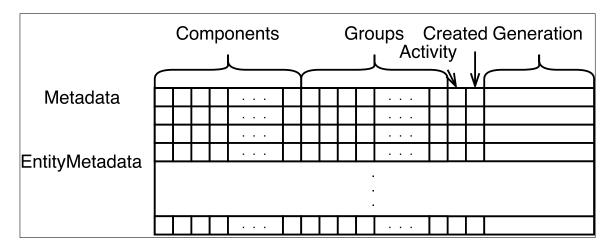
- Aktivita Entita může být ve stavu aktivní, nebo neaktivní.
- Obsazenost řádek je použitý, nebo prázdný.
- Přítomnosti každého registrovaného typu komponent.
- Přítomnost entity ve skupinách ⁷.

Důležitou součástí ECS je možnost pracovat pouze s entitami, které mají požadované komponenty ("aspekty"). Z tohoto důvodu je součástí zprávy entit i možnost filtrování (třída **EntityFilter**). Filtrovat lze pomocí seznamu požadovaných komponent, ale je také možno definovat zakázané komponenty, nebo specifikovat požadovanou úroveň aktivity entit (aktivní/neaktivní).

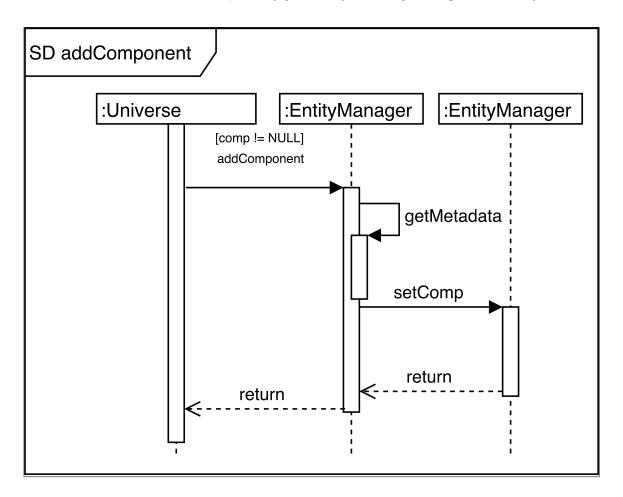
Poslední částí podsystému zprávy entit je třída **Entity**, jejíž funkcionalita zjednodušuje práci s ECS. Operace na ní provedené jsou pouze přesměrovány na **Universe**, spolu s příslušným identifikátorem entity. Pomocí této třídy lze také ECS propojit s okolním *objektově orientovaným* kódem.

 $^{^6 {\}rm Indexace}$ tabulky pomocí ID části identifikátoru.

⁷Více o skupinách je součástí části. 3.4.

Obrázek 3.6: Tabulka metadat, indexy jednotlivých entit jsou implicitní indexy řádků.

Obrázek 3.7: Sekvenční diagram modifikace metadat při přidání komponenty, pokračování obr. 3.4.

Nevýhodou udržování informací o přítomnosti komponent na dvou místech je, že při každé změně je nutné, aby byla provedena i v metadatech. Příkladem tohoto problému je operace přidání komponenty, jejíž sekvenční diagram lze vidět na obr. 3.4. Pokud je první

fáze (přidání komponenty z pohledu **Component Manager**) úspěšná, je nutné upravit metadata.

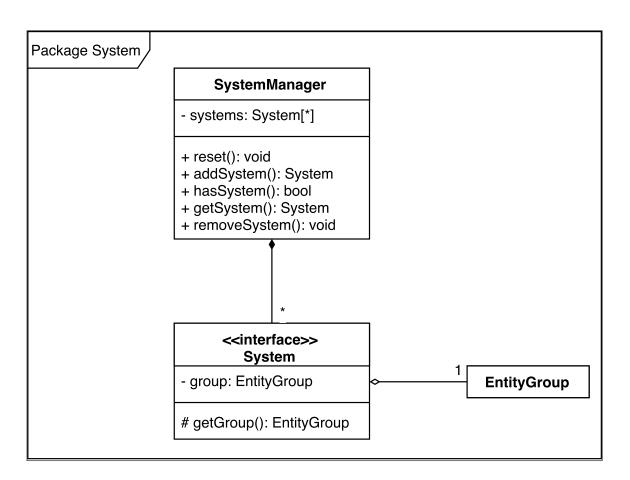
3.4 Systémy a skupiny

Systém, podle ECS paradigmatu, obsahuje pravidla pro výběr vhodných entit a akce, které na nich provádí. Entity jsou filtrováni pomocí množiny požadovaných komponent (aspektů). Vstupem systému je tedy seznam entit, které vyhovují filtračním pravidlům a jeho cílem je transformovat dané entity a jejich komponenty pomocí definované akce. Tato myšlenka je základem podsystémy zprávy systémů.

Předpokladem, při návrhu tohoto entitního systému je, že i přeš vysoký počet entit, které se v systému mohou nacházet v jeden okamžik, bude množství skutečně používaných entit ⁸ nižší. Z tohoto předpokladu vychází myšlenka *skupin*, které jsou plní funkcí vyrovnávací paměti *systémů. Skupina* je množinou entit, které splňují požadavky specifikované filtrem. Oproti původnímu návrhu, kdy každý *systém* iteruje (lineárně prochází) nad seznamem všech existujících entit v entitním systému, se při použití skupin již prochází pouze takové entity, které odpovídají požadavkům daného systému.

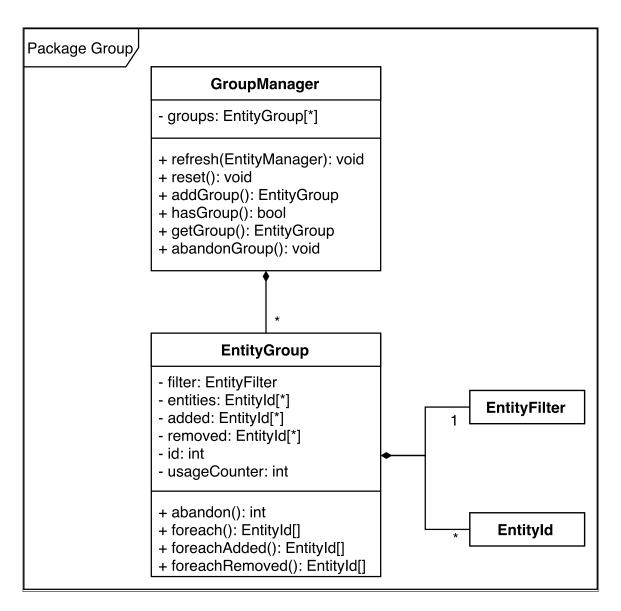
Jednou z nevýhodou použití skupin je nutnost skupiny udržovat aktuální, čímž je pověřen podsystém zprávy skupin. Díky potřebě udržování seznamu entitních identifikátorů způsobuje tento systém také vyšší použití paměti. Poslední důležitou vlastností je, že tato funkce předpokládá, že množina všech entit je větší, než množina používaných entit. Pokud tento předpoklad neplatí, potom není vhodné systém skupin používat.

⁸Těch, které budou používány jako součást některého ze systémů.

Obrázek 3.8: Diagram tříd podsystému zprávy systémů.

Cílem podsystému zprávy systému (obr. 3.8), je údržba systémů a jejich vazba na skupiny. Třída **SystemManager** umožňuje přidávání a odběr nových systémů. Systémy jsou definovány uživatelem, ktery vytvoří vlastní třídu, která dědí ze základní třídy **System**. Dále uživatel musí specifikovat požadované vlastnosti entit – vyžadované / zakázané komponenty a úroveň aktivity. Následně je možné nový typ systému přidat pomocí manažerské třídy.

Obrázek 3.9: Diagram tříd podsystému zprávy skupin.

Skupiny (**EntityGroup**) obsahují 3 seřazené seznamy entitních identifikátorů, jejich významy jsou následující – přidané entity, odebrané entity a skutečný seznam všech vyhovujících entit. Důvod pro existenci prvních dvou je primárně umožnit uživateli propojit entitní systém se systémy okolními, které (např. fyzikální simulace) potřebují objekty registrovat.

Důležitou vlastnosti skupin je možnost přidávat a odebírat je za běhu aplikace ⁹. Tato vlastnost je umožněna skrz podsystém zprávy skupin (3.9). Každá skupina obsahuje "počítadlo referencí", které reprezentuje na kolika různých místech je skupina používána. V případě, že počítadlo dosáhne hodnoty 0, je skupina odstraněna (nebo je pouze zastaven její běh). Zpráva skupin závisí na entitních metadatech, které umožňují efektivnější aktualizace jejich obsahu ¹⁰.

⁹Některé systémy nemusí zpracovávat entity po celý běh aplikace.

¹⁰Více o tomto problému je součástí implementační části 4.4.

3.5 Paralelní přístup

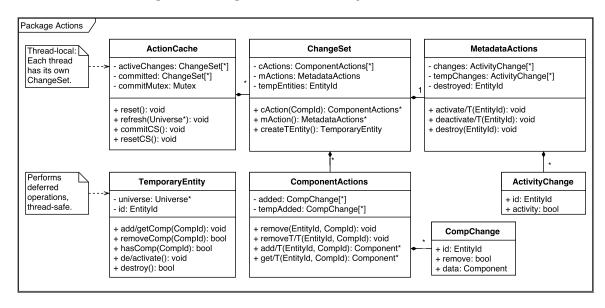
Díky modulárnímu návrhu entitního systému, který byl zatím předveden je implementace základních typů paralelního přístupu velmi přímočará. Mezi základní typy paralelizmu, který entitní systém podporuje jsou paralelizmus na úrovni entit a paralelizmus na úrovni systému.

Paralelizmus na úrovni entit využívá datového paralelizmu, kde množina entit, nad kterou systém vykonává akce je rozdělena mezi požadovaný počet paralelních vláken. Tento typ paralelizmu je vhodný pouze v případech, kdy akce vykonávají transformace na entitách (a jejich komponentách), bez potřeby informací z ostatních entit.

Paralelizmus na úrovni systémů lze přirovnat k *úkolovému paralelizmu*, kde každé vlákno zpracovává rozdílný systém. Tento způsob má opět omezení – systémy nemohou přistupovat ke stejným komponentám (stejných entit). Tyto dva způsoby paralelizmu lze kombinovat.

V situacích, kdy není možné použít ani jednu z těchto možností, nebo při manipulaci globálního kontextu z několika vláken, např. mazání entit, změna aktivity, je nutné použít jiné řešení. Jedním způsobem, jak tento problém vyřešit, je použití zámků (např. vzájemné vyloučení – "mutex"), které budou tyto metody chránit před problémy souběhu ("race condition"). Zámky jsou čistým způsobem, jak implementovat bezpečný paralelizmus, ale vysokém počtu operací zamčení a odemčení je možné ztratit výkon, který byl získán paralelním zpracováním ¹¹. Kvůli těmto nevýhodám je součástí návrhu také třetí metoda paralelizace – pomocí *množin změn*.

Množiny změn umožňují jednotlivým vláknům odkládat provedení požadovaných operací na pozdější dobu, kdy již bude možné zaručit, že nedojde k problémům souběhu. Aktuální stav světa (entit, komponent apod.), pro každé vlákno, je vytvořen překrytím stavu globálního světa danou množinou změn. Pokud vlákno použije operaci přidání komponenty, ke specifikované entitě, skutečné vykonání operace nad globálním kontextem bude odloženo, ale informace o této operaci bude přidána do množiny změn aktuálního vlákna.

Obrázek 3.10: Diagram tříd podsystému zprávy akcí.

 $^{^{11} \}mathrm{Pokud}$ jsou operace chráněné zámky používány často, je možné paralelní aplikaci redukovat na aplikaci sekvenční.

Základem podsystému *množin změn*, jehož diagram lze vidět na obr. 3.10, jsou třídy **ActionCache** a textbfChangeSet. Úkolem **ActionCache** je zajistit přístup k instanci *množin změn*, která bude pro každé vlákno unikátní. Dále umožňuje také potvrzení (**commitSC**), nebo zrušení (**resetCS**) *množiny změn* aktuálního vlákna.

Zajímavým problémem je odložená tvorba entit a následné provádění operací nad nimi. Pro operace, které jsou provedeny nad reálnými entitami 12 je možno specifikovat cílovou entitu pomocí jejího identifikátoru. Jedním možným řešením je zakázat provádění operací nad dočasnými entitami, nebo zrušit koncept dočasných entit kompletně a provádět operace vytvoření entity okamžitě 13 . Druhým řešením, které je součástí tohoto návrhu, je přiřazení speciálního typu identifikátoru dočasným entitám, který bude později převeden na identifikátor reálné entity. Operace, jejíž provedení je odloženo na později, mají postfix " \mathbf{D} " ("deferred") a operace, které pracují s dočasnými entitami jsou zakončeny " \mathbf{T} " ("temporary").

Množiny změn samotné jsou reprezentovány třídou **ChangeSet**, která obsahuje odložené *akce. Akce* je možno rozdělit na typy podle změn:

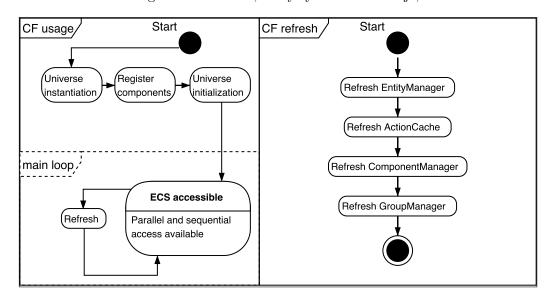
- Změny metadat rušení entit, změna aktivity entit.
- Změny komponent přidání/odebrání komponent, změna hodnot komponent.

a podle cílové entity:

- Reálné entity operace obsahuje identifikátor reálné entity.
- Dočasné entity operace obsahuje identifikátor dočasné entity.

3.6 Tok řízení

Výše navržený entitní systém se vždy nachází v jedné z následujících fází – *inicializace*, *iterace* nebo *obnova*. Diagram řízení toku, který tyto fáze obsahuje, lze vidět na obr. 3.11.

Obrázek 3.11: Digram toku řízení komponentního systému.

¹²Takové entity, které jsou již vytvořeny v globálním kontextu.

¹³Toto by znamenalo použití zámků na celý podsystém zprávy entit a metadat.

Prvním krokem ve fázi inicializace je konstrukce (vytvoření instance) třídy **Universe**, jejíž součástí je inicializace jednotlivých podsystémů. Potom je již možno registrovat typy komponent, které je potvrzeno závěrečnou inicializací objektu **Universe** ¹⁴, čímž se entitní systém přesunuje do fáze *iterace*.

Fáze *iterace* umožňuje plný přístup k entitnímu systému ze strany uživatele. Kromě práce s entitami a komponentami, je také možné přidávat a odebírat *systémy* a *skupiny*. Obsah jednotlivých *skupin* je v této fázi konstantní, čímž je umožněna práce *systémům*. V okamžiku, kdy již neběží žádné *systémy* je možné přejít do fáze *obnovy*, použitím operace **refresh**.

Úkolem obnovovací fáze je posunutí entitního systému do následujícího stavu, ze stavu aktuálního a dokončení operací, které by vedly k porušení konzistence systému. Tohoto cíle je dosaženo postupným voláním operace **refresh** na jednotlivé podsystémy, jejichž pořadí lze vidět na obr. 3.11. Obnova entitního podsystému umožňuje dokončení operací přidání a odebrání skupin, u kterých je nutné měnit počet sloupců v tabulce metadat. Následuje aplikace množin změn, kdy jsou dokončeny odložené operace. Obnova pokračuje volání **refresh** nad jednotlivými nosiči komponent, kterým je tímto umožněna reorganizace dat. Poslední částí je příprava obsahu skupin pro příští fázi iterace. Po dokončení obnovy je systém opět uveden do fáze iterace.

¹⁴Po inicializaci již není možno přidávat nové typy komponent.

Implementace

[[Shrnutí návrhu]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullam-corper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

4.1 Použité knihovny a přenositelnost

[[zduvodneni pouziti c++ Zdůvodnění nepoužití knihoven. C++14, Linux, Windows. Header-only]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullam-corper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus pla-

cerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

4.2 Komponenty

[[Rekapitulace vlastností, které komponenta musi splnit. Registrace, generování identifikátorů. Uživatelské nosiče]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullam-corper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullam-corper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Jelikož je metoda **getHolder** volána při každé operaci, která pracuje s komponenty, mělo by být mapování mezi typem komponent a jejich nosiči (skrz registr komponent) implementováno

4.3 Správa entit

[[Potřebné informace, implementace, datové struktury, optimalizace]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Viva-

mus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullam-corper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullam-corper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

identifikátor dočasných entit

4.4 Systémy a skupiny

[[Super třída, filtry, přístup - iterace. Přidání systému, volitelná skupina - added/removed.]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullam-corper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Vime, ktere akce na entitach probihaji 3-way merge group

4.5 Podpora paralelizmu

[[2 způsoby paralelizmu - dělení skupin, change-sety]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullam-corper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullam-corper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

4.6 Obnovovací fáze

[[Pořadí refresh. Obnovení aktuality skupin.]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo,

lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Použití knihovny

5.1 Demo hra

[[Popis principů hry]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

5.2 Návrh

[Komponentní návrh] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullam-corper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullam-

corper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

5.3 Zhodnocení

[[Výkon, návrh, jednoduchost]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullam-corper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Vyhodnocení

[[Shrnutí, popis co bude v této kapitole]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

6.1 Testování knihovny

[[Unit testing, benchmarky]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

6.2 Testované sestavy

[[Hardware sestavy - PC, notebook. Tabulka identifikace]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

6.3 Výkonnostní testy

[[Výkon při různých zatíženích - procenta přidaných/odebraných. Grafy.]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

[[Porovnání nosičů komponent. Grafy.]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

6.4 Porovnání

[[Výkonostní porovnání oproti jiným ECS knihovnám, Unity? Grafy.]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullam-corper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

6.4.1 Implementace

[[Použité knihovny, základní popis implementace]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullam-corper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

6.4.2 Výsledek

[[Poznatky a výsledky získané ze hry. Grafy?]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo,

lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

Závěr

[[Využití komponentních systémů a aktuální stav]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

[[Návrh, prototypy, priority]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

[Implementace, rozšiřitelnost, přenositelnost]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

[[Experimenty, srovnání, demo hra]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut

metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

[[Možnosti rozšíření]] Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Etiam lobortis facilisis sem. Nullam nec mi et neque pharetra sollicitudin. Praesent imperdiet mi nec ante. Donec ullamcorper, felis non sodales commodo, lectus velit ultrices augue, a dignissim nibh lectus placerat pede. Vivamus nunc nunc, molestie ut, ultricies vel, semper in, velit. Ut porttitor. Praesent in sapien. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetuer adipiscing elit. Duis fringilla tristique neque. Sed interdum libero ut metus. Pellentesque placerat. Nam rutrum augue a leo. Morbi sed elit sit amet ante lobortis sollicitudin. Praesent blandit blandit mauris. Praesent lectus tellus, aliquet aliquam, luctus a, egestas a, turpis. Mauris lacinia lorem sit amet ipsum. Nunc quis urna dictum turpis accumsan semper.

dynamicke komponenty za behu

Literatura

- [1] Avoiding and Identifying False Sharing Among Threads. [Online; navštíveno 20.04.2017].
 URL https://software.intel.com/sites/default/files/m/d/4/1/d/8/3-4-MemMgt_-_Avoiding_and_Identifying_False_Sharing_Among_Threads.pdf
- [2] Cache Coherence. [Online; navštíveno 14.04.2017]. URL https://www.d.umn.edu/~gshute/arch/cache-coherence.xhtml
- [3] Data Locality. [Online; navštíveno 14.04.2017].

 URL http://docs.roguewave.com/threadspotter/2011.2/manual_html_linux/
 manual_html/ch_intro_locality.html
- [4] Instruction scheduling. [Online; navštíveno 14.04.2017]. URL https://www.cl.cam.ac.uk/teaching/1617/OptComp/slides/lecture14.pdf
- [5] Introduction to Data-Oriented Design. [Online; navštíveno 13.04.2017].
 URL http://www.dice.se/wp-content/uploads/2014/12/Introduction_to_Data-Oriented_Design.pdf
- [6] Kinds of parallelism. [Online; navštíveno 20.04.2017]. URL http: //www.cs.umd.edu/class/fall2013/cmsc433/lectures/concurrency-basics.pdf
- [7] Pipelining. [Online; navštíveno 14.04.2017]. URL https://web.cs.iastate.edu/~prabhu/Tutorial/PIPELINE/pipe_title.html
- [8] Task-Based Programming. [Online; navštíveno 20.04.2017]. URL https://software.intel.com/en-us/node/506100
- [9] Unity GameObject. [Online; navštíveno 14.04.2017]. URL https://docs.unity3d.com/ScriptReference/GameObject.html
- [10] ARM Architecture. 2005, [Online; navštíveno 14.04.2017]. URL https://www.scss.tcd.ie/~waldroj/3d1/arm_arm.pdf
- [11] History of Processor Performance. 2012, [Online; navštíveno 20.04.2017]. URL http://www.cs.columbia.edu/~sedwards/classes/2012/3827-spring/advanced-arch-2011.pdf
- [12] AMD64 Architecture Programmer's Manual. 2013, [Online; navštíveno 14.04.2017]. URL https://support.amd.com/TechDocs/24592.pdf

- [13] Understanding Component-Entity-Systems. 2013, [Online; navštíveno 19.04.2017]. URL https://www.gamedev.net/resources/_/technical/game-programming/understanding-component-entity-systems-r3013
- [14] What is an Entity System? 2014, [Online; navštíveno 19.04.2017]. URL http://entity-systems.wikidot.com/
- [15] Intel® 64 and IA-32 Architectures Software Developer's Manual. 2016, [Online; navštíveno 14.04.2017].

 URL http://www.intel.com/content/dam/www/public/us/en/documents/
 manuals/64-ia-32-architectures-software-developer-vol-1-manual.pdf
- [16] Acton, M.: Data-Oriented Design and C++. 2014, [Online; navštíveno 13.04.2017]. URL https://www.youtube.com/watch?v=rX0ItVEVjHc
- [17] Andrews, J.: Designing the Framework of a Parallel Game Engine. 2015, [Online; navštíveno 20.04.2017].

 URL https://software.intel.com/en-us/articles/designing-the-framework-of-a-parallel-game-engine
- [18] Blow, J.: New programming language for games. 2014, [Online; navštíveno 19.04.2017].

 URL https://www.youtube.com/watch?v=TH9VCN6UkyQ
- [19] Fabian, R.: Component Based Objects. 2013, [Online; navštíveno 13.04.2017]. URL http://www.dataorienteddesign.com/dodmain/node5.html
- [20] Fabian, R.: Data-Oriented Design. 2013, [Online; navštíveno 12.04.2017]. URL http://www.dataorienteddesign.com/dodmain/
- [22] Gamma, E.: Design Patterns: Elements of Reusable Object-Oriented Software. Boston: Addison-Wesley, 1995, ISBN ISBN 0-201-63361-2.
- [23] Martin, A.: Entity Systems are the future of MMOG development. 2007, [Online; navštíveno 20.04.2017].
 URL http://t-machine.org/index.php/2007/11/11/entity-systems-are-the-future-of-mmog-development-part-2/
- [24] Marty, M. D. H. M. R.: Amdahl's Law in the Multicore Era. Cover Feature, 2008: str. 6, [Online; navštíveno 20.04.2017]. URL http://research.cs.wisc.edu/multifacet/papers/ ieeecomputer08_amdahl_multicore.pdf
- [25] Nicholson, B.: Games: Playing with Threads. [Online; navštíveno 20.04.2017]. URL http: //www2.epcc.ed.ac.uk/downloads/lectures/BenNicholson/BenNicholson.pdf

- [26] Norvig, P.: Approximate timing for various operations on a typical PC. 2001, [vid. 13.04.2017].
 URL http://norvig.com/21-days.html#answers
- [27] Nystrom, R.: Game Programming Patterns, [Online; navštíveno 12.04.2017]. URL http://gameprogrammingpatterns.com/contents.html
- [28] Shimp, A. L.: Xbox One: Hardware Analysis & Comparison to Playstation 4. 2013, [Online; navštíveno 14.04.2017].

 URL http://www.anandtech.com/show/6972/xbox-one-hardware-compared-to-playstation-4/2
- [29] Trancoso, P.: How L1 and L2 CPU caches work. 2014, [Online; navštíveno 14.04.2017].
 URL http://www.cs.ucy.ac.cy/courses/EPL605/Fall2014Files/Chapter5-Memory-Cache2.pdf
- [30] West, M.: Evolve Your Hierarchy, 2007, [Online; navštíveno 12.04.2017]. URL http://cowboyprogramming.com/2007/01/05/evolve-your-heirachy/

Přílohy

Příloha A

Jak pracovat s touto šablonou

V této kapitole je uveden popis jednotlivých částí šablony, po kterém následuje stručný návod, jak s touto šablonou pracovat.

Jedná se o přechodnou verzi šablony. Nová verze bude zveřejněna do konce roku 2016 a bude navíc obsahovat nové pokyny ke správnému využití šablony, závazné pokyny k vypracování bakalářských a diplomových prací (rekapitulace pokynů, které jsou dostupné na webu) a nezávazná doporučení od vybraných vedoucích. Jediné soubory, které se v nové verzi změní, budou projekt-01-kapitoly-chapters.tex a projekt-30-prilohy-appendices.tex, jejichž obsah každý student vymaže a nahradí vlastním. Šablonu lze tedy bez problémů využít i v současné verzi.

Popis částí šablony

Po rozbalení šablony naleznete následující soubory a adresáře:

bib-styles Styly literatury (viz níže).

obrazky-figures Adresář pro Vaše obrázky. Nyní obsahuje placeholder.pdf (tzv. TODO obrázek, který lze použít jako pomůcku při tvorbě technické zprávy), který se s prací neodevzdává. Název adresáře je vhodné zkrátit, aby byl jen ve zvoleném jazyce.

template-fig Obrázky šablony (znak VUT).

fitthesis.cls Šablona (definice vzhledu).

Makefile Makefile pro překlad, počítání normostran, sbalení apod. (viz níže).

projekt-01-kapitoly-chapters.tex Soubor pro Váš text (obsah nahraďte).

projekt-20-literatura-bibliography.bib Seznam literatury (viz níže).

projekt-30-prilohy-appendices.tex Soubor pro přílohy (obsah nahraďte).

projekt.tex Hlavní soubor práce – definice formálních částí.

Výchozí styl literatury (czechiso) je od Ing. Martínka, přičemž anglická verze (englishiso) je jeho překladem s drobnými modifikacemi. Oproti normě jsou v něm určité odlišnosti, ale na FIT je dlouhodobě akceptován. Alternativně můžete využít styl od Ing. Radima Loskota

nebo od Ing. Radka Pyšného¹. Alternativní styly obsahují určitá vylepšení, ale zatím nebyly řádně otestovány větším množstvím uživatelů. Lze je považovat za beta verze pro zájemce, kteří svoji práci chtějí mít dokonalou do detailů a neváhají si nastudovat detaily správného formátování citací, aby si mohli ověřit, že je vysázený výsledek v pořádku.

Makefile kromě překladu do PDF nabízí i další funkce:

- přejmenování souborů (viz níže),
- počítání normostran,
- spuštění vlny pro doplnění nezlomitelných mezer,
- sbalení výsledku pro odeslání vedoucímu ke kontrole (zkontrolujte, zda sbalí všechny Vámi přidané soubory, a případně doplňte).

Nezapomeňte, že vlna neřeší všechny nezlomitelné mezery. Vždy je třeba manuální kontrola, zda na konci řádku nezůstalo něco nevhodného – viz Internetová jazyková příručka².

Pozor na číslování stránek! Pokud má obsah 2 strany a na 2. jsou jen "Přílohy" a "Seznam příloh" (ale žádná příloha tam není), z nějakého důvodu se posune číslování stránek o 1 (obsah "nesedí"). Stejný efekt má, když je na 2. či 3. stránce obsahu jen "Literatura" a je možné, že tohoto problému lze dosáhnout i jinak. Řešení je několik (od úpravy obsahu, přes nastavení počítadla až po sofistikovanější metody). Před odevzdáním proto vždy překontrolujte číslování stran!

Doporučený postup práce se šablonou

- 1. **Zkontrolujte, zda máte aktuální verzi šablony.** Máte-li šablonu z předchozího roku, na stránkách fakulty již může být novější verze šablony s aktualizovanými informacemi, opravenými chybami apod.
- 2. **Zvolte si jazyk**, ve kterém budete psát svoji technickou zprávu (česky, slovensky nebo anglicky) a svoji volbu konzultujte s vedoucím práce (nebyla-li dohodnuta předem). Pokud Vámi zvoleným jazykem technické zprávy není čeština, nastavte příslušný parametr šablony v souboru projekt.tex (např.: documentclass[english]{fitthesis} a přeložte prohlášení a poděkování do angličtiny či slovenštiny.
- 3. **Přejmenujte soubory.** Po rozbalení je v šabloně soubor projekt.tex. Pokud jej přeložíte, vznikne PDF s technickou zprávou pojmenované projekt.pdf. Když vedoucímu více studentů pošle projekt.pdf ke kontrole, musí je pracně přejmenovávat. Proto je vždy vhodné tento soubor přejmenovat tak, aby obsahoval Váš login a (případně zkrácené) téma práce. Vyhněte se však použití mezer, diakritiky a speciálních znaků. Vhodný název tedy může být např.: "xlogin00-Cisteni-a-extrakce-textu.tex". K přejmenování můžete využít i přiložený Makefile:

make rename NAME=xlogin00-Cisteni-a-extrakce-textu

¹BP Ing. Radka Pyšného http://www.fit.vutbr.cz/study/DP/BP.php?id=7848

²Internetová jazyková příručka http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=880

- 4. Vyplňte požadované položky v souboru, který byl původně pojmenován projekt.tex, tedy typ, rok (odevzdání), název práce, svoje jméno, ústav (dle zadání), tituly a jméno vedoucího, abstrakt, klíčová slova a další formální náležitosti.
- 5. Nahraďte obsah souborů s kapitolami práce, literaturou a přílohami obsahem svojí technické zprávy. Jednotlivé přílohy či kapitoly práce může být výhodné uložit do samostatných souborů rozhodnete-li se pro toto řešení, je doporučeno zachovat konvenci pro názvy souborů, přičemž za číslem bude následovat název kapitoly.
- 6. Nepotřebujete-li přílohy, zakomentujte příslušnou část v projekt.tex a příslušný soubor vyprázdněte či smažte. Nesnažte se prosím vymyslet nějakou neúčelnou přílohu jen proto, aby daný soubor bylo čím naplnit. Vhodnou přílohou může být obsah přiloženého pamětového média.
- 7. Nascanované zadání uložte do souboru zadani.pdf a povolte jeho vložení do práce parametrem šablony v projekt.tex (documentclass[zadani]{fitthesis}).
- 8. Nechcete-li odkazy tisknout barevně (tedy červený obsah bez konzultace s vedoucím nedoporučuji), budete pro tisk vytvářet druhé PDF s tím, že nastavíte parametr šablony pro tisk: (documentclass[zadani,print]{fitthesis}). Barevné logo se nesmí tisknout černobíle!
- 9. Vzor desek, do kterých bude práce vyvázána, si vygenerujte v informačním systému fakulty u zadání. Pro disertační práci lze zapnout parametrem v šabloně (více naleznete v souboru fitthesis.cls).
- 10. Nezapomeňte, že zdrojové soubory i (obě verze) PDF musíte odevzdat na CD či jiném médiu přiloženém k technické zprávě.

Pokyny pro oboustranný tisk

- Zapíná se parametrem šablony: \documentclass[twoside] {fitthesis}
- Po vytištění oboustranného listu zkontrolujte, zda je při prosvícení sazební obrazec na obou stranách na stejné pozici. Méně kvalitní tiskárny s duplexní jednotkou mají často posun o 1–3 mm. Toto může být u některých tiskáren řešitelné tak, že vytisknete nejprve liché stránky, pak je dáte do stejného zásobníku a vytisknete sudé.
- Za titulním listem, obsahem, literaturou, úvodním listem příloh, seznamem příloh a případnými dalšími seznamy je třeba nechat volnou stránku, aby následující část začínala na liché stránce (\cleardoublepage).
- Konečný výsledek je nutné pečlivě překontrolovat.

Užitečné nástroje

Následující seznam není výčtem všech využitelných nástrojů. Máte-li vyzkoušený osvědčený nástroj, neváhejte jej využít. Pokud však nevíte, který nástroj si zvolit, můžete zvážit některý z následujících:

MikTeX IATEX pro Windows – distribuce s jednoduchou instalací a vynikající automatizací stahování balíčků.

- TeXstudio Přenositelné opensource GUI pro IATEX. Ctrl+klik umožňuje přepínat mezi zdrojovým textem a PDF. Má integrovanou kontrolu pravopisu, zvýraznění syntaxe apod. Pro jeho využití je nejprve potřeba nainstalovat MikTeX.
- JabRef Pěkný a jednoduchý program v Javě pro správu souborů s bibliografií (literaturou). Není potřeba se nic učit – poskytuje jednoduché okno a formulář pro editaci položek.
- InkScape Přenositelný opensource editor vektorové grafiky (SVG i PDF). Vynikající nástroj pro tvorbu obrázků do odborného textu. Jeho ovládnutí je obtížnější, ale výsledky stojí za to.
- GIT Vynikající pro týmovou spolupráci na projektech, ale může výrazně pomoci i jednomu autorovi. Umožňuje jednoduché verzování, zálohování a přenášení mezi více počítači.
- Overleaf Online nástroj pro IATEX. Přímo zobrazuje náhled a umožňuje jednoduchou spolupráci (vedoucí může průběžně sledovat psaní práce), vyhledávání ve zdrojovém textu kliknutím do PDF, kontrolu pravopisu apod. Zdarma jej však lze využít pouze s určitými omezeními (někomu stačí na disertaci, jiný na ně může narazit i při psaní bakalářské práce) a pro dlouhé texty je pomalejší.

Užitečné balíčky pro PTFX

Studenti při sazbě textu často řeší stejné problémy. Některé z nich lze vyřešit následujícími balíčky pro LATEX:

- amsmath rozšířené možnosti sazby rovnic,
- float, afterpage, placeins úprava umístění obrázků,
- fancyvrb, alltt úpravy vlastností prostředí Verbatim,
- makecell rozšíření možností tabulek,
- pdflscape, rotating natočení stránky o 90 stupňů (pro obrázek či tabulku),
- hyphenat úpravy dělení slov,
- picture, epic, eepic přímé kreslení obrázků.

Některé balíčky jsou využity přímo v šabloně (v dolní části souboru fitthesis.cls). Nahlédnutí do jejich dokumentace může být rovněž užitečné.

Sloupec tabulky zarovnaný vlevo s pevnou šířkou je v šabloně definovaný "L" (používá se jako "p").